GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek **N^{ro.}** 6. 12. Stycznia 1818.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Pisma publiczne donoszą za rzecz pewną, że Rząd tych Stanow postanowił wysłać Kommissarzy do Ameryki południowey, końcem uznania niepodległości powstańcow tamecznych. Kommissarzami tymi są PP. Rodney z Delawaru, Graham z Wassyngtonu, i Bland z Baltimory. P. Brakenbrigde przydany im iest iako Sekretarz.

Gazety Nowego-Yorku donoszą, iż Poseł Hiszpański ofiarował Zjednoczonym Stanom Florydę formalnie i pod korzystnemi warunkami. Jedna z gazet Wassyngtońskich twierdzi, że Stan Georgii grozi opanowaniem Zachodniey Florydy, ieżeliby Rząd Amerykański nie użył środków dla przywrócenia spokoyności w tey Prowincyi.

Hiszpaniia.

Kilka gazet Londyńskich namienia o pośrednictwie pięciu wielkich Mocarstw Europeyskich między Hiszpaniią i iey osadami Amerykańskiemi; względem czego układy w Paryżu odprawiać się maią.

List z Kadyxu pod dniem 3cim Grudnia pisany, zawiera co następuie: „Do bawiącego w mieście tuteyszem Ministra Rossyyskiego przy Dworze naszym, przybył dnia onegdayszego goniec z listami urzędowemi, zawieraiącemi rozporządzenia względem obeyścia się z eskadrą Rossyyską, która teraz niezwłocznie do portu naszego zawinie. Pewną iest rzeczą, że ta eskadra Kommissarzom, przez Monarchę naszego tym końcem mianowanym, zupełnie uzbroiona i ludźmi osadzona oddaną zostanie, i że maytkowie Rossyyscy na kilku okrętach, które tym końcem przygotowano, do Oyczyzny swoiey powrócą. Oddanie tych okrętów woiennych ze strony północnego Mocarstwa Hiszpanii odstąpionych, będzie dla miasta Kadyxu nowem widowiskiem."

„Odebraliśmy tu smutną wiadomość, że ieszcze kilkanaście okrętów kupieckich, które z Vera-Cruz wypłynąwszy do Hawanny dążyły, przez korsarzy powstańców schwytanemi zostały. Te okręty naładowane były piastrami, złotemi i śrebrnemi bryłami, koszenillą i innemi drogiemi towarami."

„Ciaśnina morska doznaie wciąż ieszcze niespokoyności od korsarzy, którzy bandery rozmaitego koloru maią."

„Z drugiey strony nie przestaią Algierczykowie krążyć około brzegów Królestwa Grenady i Murcyi, gdzie iednakowoż, dla przeszkodzenia wylądowaniu, dzielne przedsięwzięto środki."

Król Hiszpański mianował Brata swoiego, Infanta Don Karlosa, Naczelnikiem Junty, która się przywróceniem dawnego blasku, i utrzymaniem obrzędow i reguł wysokiego orderu Złotego Runa zaymować ma. Jego Królewska Mość chce sam, przykładem NN. Przodków swoich; w swoiey dostoyności iako W. Mistrz i Prezes uroczyście bydź przyiętym, i od wszystkich teraz będących Kawalerów nową przysięgę odebrać. Tym końcem ma (co się od czasów panowania Filipa Vgo nie zdarzyło), zwołaną bydź Kapituła ieneralna.

Jeneralny Kapitan Katalonii otrzymał rozkaz, aby współprzysięzeńców Jenerała Lacego ostatecznie osadził. Sprawa ta będzie czynnie przyspieszaną.

Między Publicznością biega wykaz długu publicznego, według którego dług konstytuowany 5,904,662,886 realów Velońskich (1 miliardę 476,165,721 franków), a roczna prowizya od niego 195,573,391 realów (48,843,346 franków), bieżący zaś dług bez prowizyi 5,252,976,520 realów, (1 miliardę, 313,244,130 franków) wynosi.

Wielka Brytaniia.

Królewsko-Angielski 74ro-działowy okręt liniiowy Melville, pod sprawą Kapitana Pembertona, przypłynął z Indyy Wschodnich i zawinął d. 15. Grudnia do Portsmutu. Wypoczywał on koło wyspy S. Heleny i odbił od niey dnia 1. Listopada. Bonaparte używał podówczas bardzo dobrego zdrowia.

W Królewskim Sądzie kryminalnym w Londynie, wytoczyła się była dnia 18. Grudnia sprawa przeciwko Panu Hone, wydawcy politycznego katechizmu, którego oskarżył był Prokurator ieneralny o bluźnienie ...

)(

ga w tymże katechizmie. Posiedzenie ciągnęło się przez wielką część dnia. Wyłuszczywszy Sędzia czyny i główne dowody, oświadczył, iż według iego przekonania wydane przez oskarżonego pismo iest w naywyższym stopniu profanuiące, niereligiyne, a zatem mogące wielce zgorszyć i zepsuć wiele ludzi młodych i nieoświeconych, a to tem bardziey, ile że bardzo tanio iest przedawanem. Na końcu wyraził Sędzia, iż Przysięgli (Jury) wyrokować w tem maią, i że nie wątpi, iż wyrok ich będzie sumiennym i rozsądkowi Narodu przyzwoitym. Po naradzie blisko pół godziny trwaiącey, oświadczyli Przysięgli, że oskarżony nie iest winnym. Skoro wyrok ten ogłoszono, zabrzmiała sala sądowa pochwałami i okrzykami radości. Zgromadzenie było bardzo liczne. Sędzia odezwał się na to rozkazuiącym tonem, iż każdy, poważaiący się przerywać spokoyność posiedzenia, aresztowanym będzie; atoli wrzawa trwała bez ustanku. Na to rzekł Sędzia tonem łagodnieyszym: „Mości Panowie! Jakąkolwiek bądź czuiecie radość, proszę Was, abyście ią gdzie indziey wynurzali i z sali ustąpili." Słuchacze uczynili to, lecz wykrzykiwali ieszcze długo przed domem sądowym i na ulicach, który to okrzyk powtarzało ieszcze wiele ludzi, co na posiedzeniu wcale nie byli.

Zjednoczone Niderlandy.

Wielu wychodców (emigrantów) Francuzkich, którzy iuż z Bruxellii wyiechali byli, wrócili się tam nazad, a niektórzy z nich, co rozporządzeniem Królewskiem z dnia 24. Lipca 1815go objęci nie są, puścili się iuż na powrót do Francyi, czego im nie wzbraniano. Ztąd wnoszą, że spokoyność i teraźnieyszy porządek rzeczy we Francyi, co raz lepiey ustalaią się.

Sąd appellacyyny Bruxelski rozstrzygnął pod dniem 15. Grudnia sprawę Xięcia Wellingtona przeciwko wydawcy Dziennika Flandryyskiego; który to Xiążę, pomimo zręczności obrońców swoich sprawę swoią w drodze appellacyi przegrał, i na zapłacenie kosztów processu skazanym został. Na odwołanie się publicznego Oskarzyciela, miała się taż sama sprawa dnia 27. Grudnia w Sądzie appellacyynym ieszcze raz wytoczyć.

Wyrok skazuiący zaocznie na deportacyę Xięcia Broglio, Biskupa Gandawskiego, został w Gandawie publicznie przylepionym.

Niemcy.

Dokończenie (*przerwanego w 4tym numerze gazety naszey*) Konkordatu Papieża z Królem Bawarskim.

Art. 5.) Seminarya Biskupie, maią się w każdey Dyecezyi swoiey utrzymać, i nieruchomemi dobrami i gruntami dostatecznie uposażyć. W owych zaś Dyecezyach, gdzie podobnych instytutów nie ma, maią się takowe niezwłocznie z równemże uposażeniem dobrami nieruchomemi i gruntami, utworzyć. Do Seminaryów atoli maią być przypuszczani, według przepisu S. Rady kościelney Trydeńskiey kształceni i nauczani owi młodzieńcy, których Arcybiskupi i Biskupi według potrzeby albo pożytku Dyecezyy za godnych przyięcia poczytaią. Urządzenie, zarząd i kierowanie tych Seminaryów zostawać będą według form kanonicznych, z zupełnem i wolnem prawem pod władzą Arcybiskupów i Biskupów, którzy także Rejentów (Rektorow) i Professorów seminaryynych mianować i uchylać będą, ile razy takowe oddalenie za potrzebne i pożyteczne uznaią. A że Biskupi maią obowiązek czuwania nad nauką religii i obyczayności, przeto im w wykonywaniu tych obowiązków urzędu, także i co do szkół publicznych, w żaden sposób zawady czynionemi być nie powinny.

Art. 6.) Jego K. Mość naradziwszy się z Arcybiskupami i Biskupami, wyznaczy także dom dostatecznie uposażony, gdzieby Duchowni zasłużeni, dla słabości lub zgrzybiałego wieku od sprawowania urzędu swoiego usunięci, pociechę i przytułek znachodzić mogli.

Art. 7.) Zważywszy, iak wiele korzyści dla Kościoła i dla samego nawet Królestwa z Duchownych zakonów wypływało, i na przyszłość wypływać może, oraz dla okazania swoiey gotowości dla Stolicy S., rozkaże Jego K. Mość kilka klasztorów płci oboiey, w porozumieniu się ze Stolicę S, i z przyzwoitem uposażeniem przywrócić, a to, dla ćwiczenia młodzieży w religii i naukach, tudzież dla pomocy Pasterzy duchownych, i dla pielęgnowania chorych.

Art. 8.) Dobra Seminaryów, Plebanii, beneficyów, fabryk kościelnych i wszystkich innych instytutów duchownych, maią na zawsze i bez uszczerbku być utrzymanemi, i nie będzie ich można ani uszczuplać, ani na pensye zamieniać. — Nadto będzie Kościoł mieć prawo nabywania nowych posiadłości, a cokolwiek bądź nowego nabędzie, ma iako własność swoią posiadać; ten zaś nowy nabytek używać będzie tegoż samego prawa, co i dawnieysze fundacye duchowne, względem których, bez wdania się Stolicy Apostolskiey, ani zniesienie ani zjednoczenie zayść nie będzie mogło, zastrzegaią się tu iednakże prerogatywy, które Biskupom według uchwał S. Rady kościelney Trydeńskiey służą.

Art. 9.) Przez wzgląd na korzyści, któ-

re dla spraw Kościoła i Religii z ugody ninieyszey wypływaią, da Jego Swiątobliwość N. Królowi Maxymiliianowi Józefowi i katolickim Następcom iego, przez Bullę, zaraz po zatwierdzeniu ugody ninieyszey wydać się maiącą, na wszystkie czasy indult na mianowanie do wakuiących kościołów arcybiskupskich i biskupskich w Królestwie Bawarskiem godnych i zdatnych Duchownych, posiadaiących własności, iakich kanoniczne ustawy wymagaią. Takim Xiężom będzie Jego Swiątobliwość ustanowienie kanoniczne według zwyczaynych formalności udzielać, lecz pierwey, nim ie pozyskaią, nie ma im żadną miarą bydź wolno mieszać się w zarządzanie czyli zawiadowanie kościołami, dla których przeznaczonymi będą. Annaty zaś, i należytości kancelaryyne, wyznaczą się na nowo, stosownie do rocznych przychodów każdego Biskupa.

Art. 10.) Probostwa przy kościołach metropolitalnych iako też katedralnych, rozdawać będzie Jego Swiątobliwość. Dziekanów zaś katedralnych J. K. Mość mianować będzie, równie iak i Kanoników w miesiącach Papiezkich czyli Apostolskich. Co się zaś tycze reszty sześciu miesięcy, tedy w trzech z nich Arcybiskup i Biskup, a w trzech Kapituła mianować będzie. — Do Kapituł przy kościołach metropolitalnych iako też katedralnych, przyymować się będą w przyszłości tylko tacy kraiowcy, którzy obok przymiotów, iakich S. Rada kościelna Trydeńska wymaga, około dobra dusz i na urzędach kościelnych chwalebnie pracowali; lub, którzy Arcybiskupowi albo Biskupowi w zawiadywaniu Dyecezyą dopomagali, alboli też sobie przez cnoty i wiadomości szczególnieysze zasługi zrobili. Mieysca zaś Wikaryuszów przy kościołach metropolitalnych i katedralnych, będą Arcybiskupi i Biskupi według woli swoiey rozdawać. — Ponieważ atoli Kapituły ieszcze utworzonemi nie są, a zatem wszystkie punkta w artykule ninieyszym ustanowione, teraz ieszcze dopełnionemi bydź nie mogą, przeto tym razem Nuncyusz Apostolski, w porozumieniu się z Jego K. Mością, i po wysłuchaniu wszystkich stron interessowanych, nowe Kapituły ustanowi, a także względem Wikaryuszów czyli Prebendarzów tym samym sposobem postąpi. — Jak Dygnitarze, Kanonicy i wszyscy do rezydowania obowiązani Beneficyanci, według praw kanonicznych iedno tylko beneficium i iednę prebendę posiadać mogą, tak również według praw pomienionych obowiązani są do rezydowania, iednakowoż bez ubliżenia powadze Stolicy Apostolskiey.

Art. 11.) Król Bawarski dawać będzie prezentę na plebańskie, pasterskie i proste beneficia, na które według ważnego prawa patronatu, czyli takowe z resztą przez uposażenie, fundacyę, alboli też konstrukcyę nabytem zostało, Przodkowie iego, Xiążęta i Elektorowie prezentę dawali. — Daley będzie Jego K. Mość na owe beneficia prezentę dawać, na które korporacye kościelne, teraz iuż nie istnące, prezentę dawały. — Poddani Jego K. Mości, którzy podobnież w prawnem posiadaniu prawa patronatu zostaią, dawać będą prezentę na owe plebańskie, pasterskie i proste beneficiia, które takowemu prawu patronatu podlegaią. — Arcybiskup zaś i Biskupi dawać będą ustanowienie kanoniczne osobom prezentowanym, iak dalece potrzebne przymioty posiadaią, a to po poprzedniczym popisie z nauk i obyczaiów, który to popis, ieżeli o plebańskie albo pasterskie beneficia idzie, Biskupi sami przedsiębrać maią. — Prezentacya na wszystkie takowe beneficia powinna nastąpic w terminie prawami kanonicznemi przepisanym; w innym razie przez Arcybiskupów i Biskupów według ich wolni nadawanemi będą. — Wszystkie zaś inne beneficia plebańskie i pasterskie, tudzież beneficia proste, które dawnieysi Biskupi ośmiu kościołów w Królestwie Bawarskiem nadawali, maią Arcybiskupi i Biskupi według woli swoiey nadawać osobom, przeciw którym Jego K. Mość nic nie zarzuci.

Art. 12.) Co się tycze zawiadywania Dyecezyami, będą Arcybiskupi i Biskupi mieć wolną i niegraniczoną władzę w wykonywaniu tego wszystkiego, co z mocy oznaczenia albo rozporządzenia praw kanonicznych, stosownie do teraźnieyszey, od Stolicy S. uchwaloney karności kościelney, do działalności ich pasterskiego urzędu należy; a w szczególności:

a.) Duchownych, którychkolwiek bądź zdolnymi znaydą, Wikaryuszami, Radcami i Pomocnikami dyecezalnego zarządu swoiego obierać.

b.) Tych, których dla Dyecezyy swoich za potrzebnych i pożytecznych poczytaią, do stanu duchownego przyymować, a według tytułów prawem kanonicznem pochwalonych, także na wyższe dostoieństwa wyświęcać, ieżeli odbędą popis, który Arcybiskupi i Biskupi sami, albo ich Wikaryusze łącznie z synodalnymi Examinatorami przedsiębrać powinni; przeciwnie zaś owych, którzy się niegodnymi okażą, od przyymowania poświęceń wyłączać, nie mogąc w tem od nikogo i pod żadnym pozorem doznawać przeszkody.

c.) Spory kościelne, a osobliwie sprawy małżeńskie, które według kanonu 12go posiedzenia 24go (can. 12. sess. 24.) S. Rady kościelney Trydeńskiey, do Władzy kościelney należą, w Sądzie swoim roztrząsać i rozstrzy-

)(2

gać. Od tego wyięte są czysto-cywilne sprawy osób duchownych, n. p, kontrakty, sprawy długowe, pertraktacye-sukcessyy, i t. p., których dochodzenie i rozstrzyganie do Sędziów świeckich należeć będzie.

d.) Na kleryków, którzy na skarcenie zasługuią, albo uczciwey sukienki kleryckiey, iaka ich stanowi i powadze przystoi, nie noszą, kary przez S. Radę kościelną Trydeńską uchwalone, alboli też inne, iakie za stosowne uznaią, iednakowoż z zostawieniem drogi rekursu kanonicznego, wymierzać; takowych Duchownych w Seminaryach lub innych domach zamykać, a takoż każdego Wiernego, któryby się przekroczeń ustaw kościelnych i kanonów świętych dopuścił, karami kościelnemi (cenzurami) dotykać.

e.) Z Duchowieństwem i Ludem Dyecezyy swoich, tak, iak ich urząd pasterski wymaga, wolny związek utrzymywać, a objaśnienia i rozporządzenia swoie w przedmiotach kościelnych wolno ogłaszać. Nadto będzie zupełnie wolny związek Biskupów, Duchowieństwa i Ludu ze Stolicą S. w przedmiotach duchownych i sprawach kościelnych.

f.) Plebanie tworzyć, dzielić i iednoczyć, iednakowoż za porozumieniem się z Jego K. Mością, osobliwie co się wykazania stosownych do stanu przychodów tycze.

g.) Modlitwy publiczne i inne dzieła pobożne, ieżeli tego pomyślność Kościoła, Królestwa lub Ludu wymaga, przepisywać i zapowiadać, i nad tem czuwać, ażeby przy obrządkach kościelnych, osobliwie podczas Mszy S. i szafowania SS. Sakramentów, formuł kościelnych w ięzyku Łacińskim używano.

Art. 13. Ile razy Arcybiskupi i Biskupi Rządowi doniosą, że w Królestwie wydrukowano, lub do onegoż wprowadzono książki, których osnowa sprzeciwia się wierze, dobrym obyczaiom, albo karności kościelney, postara się Rząd o to, aby rozszerzaniu onychże należytym sposobem przeszkodzić.

Art. 14.) Jego K. Mość przedsięweźmie stosowne środki dla przeszkodzenia, aby Religiia katolicka w obrządkach albo w liturgii swoiey ani słowami, ani uczynkami, ani też pismami poniżaną nie była; tudzież, aby Przełożonym i sługom Kościołów w wykonywaniu urzędu onychże, szczególniey zaś w czuwaniu nad nauką wiary i obyczaiów, tudzież nad karnością kościelną, nie przeszkadzano. A ponieważ Jego K. Mość pragnie, ażeby okazywano Sługom Religii należne według przykazań Boskich poważenie, przeto nie dozwoli niczego, coby ich poniżać albo pogardę dla nich sprawiać mogło; owszem wyda rozkazy, aby się z nimi wszystkie Władze Królestwa przy każdey sposobności ze szczególnieyszem poszanowaniem, i z honorami ich dostoieństwu należnemi, obchodziły.

Art. 15.) Arcybiskupi i Biskupi składać będą Jego K. Mości przysięgę wierności w słowach następuiących: „Przysięgam i ślubuię „Jego K. Mości na święte Ewanielie Boskie, „wierność i posłuszeństwo. Slubuię daley nie „utrzymywać żadnego porozumienia się, do „żadney narady nie należeć, i ani w Kraiu, „ani za granicą nie utrzymywać żadnego po„deyrzanego związku, któryby spokoyność pu„bliczną narażał; a ieżelibym się o iakowym„kolwiek bądź spisku przeciwko Rządowi, bądź „to w Dyecezyi moiey, bądź też gdzie indziey, „dowiedział, tedy o tem Jego K. Mości do„niosę."

Art. 16.) Mocą ninieyszey ugody będą prawa, rozporządzenia i uchwały w Bawaryi dotychczas wydane, iak dalece się oneyże sprzeciwiaią, za zniesione poczytanemi.

Art. 17.) Wszystko inne, co się przedmiotów i osób duchownych tycze, a o czem w tych artykułach wyraźney wzmianki nie ma, będzie się podług nauki i podług istnącey i uchwaloney karności kościelney załatwiać, i urządzać. Gdyby atoli w przyszłości iakowa wątpliwość zachodzić miała, waruią sobie Jego Świątobliwość i N. Król Bawarski weyście o to w układy, i przyiacielskie załatwienie rzeczy.

Art. 18.) Obiedwie Strony umawiaiące się przyrzekaią imieniem swoiem i Następców swoich, dochować święcie tego wszystkiego, na co się w artykułach ninieyszych wzaiemnie ugodziły, a Jego K. Mość ogłosi ugodę ninieyszą za ustawę Stanu. — Nadto przyrzeka Jego K. Mość swoiem i Następców swoich imieniem, że do artykułów ugody ninieyszey nigdy niczego nie doda, w onychże nigdy nic nie odmieni, ani też ich bez pośrednictwa i współdziałania Stolicy S. nigdy wykładać nie będzie.

Art. 19.) Wymiana zatwierdzeń ugody ninieyszey, nastąpi w przeciągu dni 40 od daty niżey wyrażoney, lub ieszcze wcześniey ieżeli będzie można.

Dan w Rzymie dnia 5. Czerwca 1817.

(Podpisano) Herkules Kardynał Censalvi.
Kazimierz Haeffelin, Biskup Chersoneseński.

Prusy

W Berlinie pociągnęła Policya księgarza Kralowskiego do odpowiedzialności za to, że przedawał opis uroczystości obchodzoney przez studentów Uniwersytetów Niemieckich w Wartburgu. Wszystkie pozostałe exemplarze tego opisu, zagrabiła Policya.